

Karácsony előtt – karácsony után

Időpont: 1956. december 26. Karácsony 2. napja

Helyszín: Győr-Nádorváros

Oltári ige: Mikeás 5,1-3

Ének: 134, 144

Ima:

Örökkévaló Isten! A karácsonyi hangulatok elmúlnak, mint ahogy elmúltak a szemkápráztató angyali jelenések mikor az angyalok visszamentek az égbe, s a pásztorok ott maradtak a sötétben. Akik azonban nemcsak a karácsony ragyogó hírnökeit látták, hanem magát a megszületett Megváltót is, azoknak múltó karácsonyból megmaradt az örökkévaló Ige, az elvehetetlen öröm, a megszűnhetetlen isten-dicséret. Kérünk Urunk, adj nekünk e múltó időben ilyen elmúlhatatlan karácsonyt a Te kegyelmed szerint.

Ámen.

Alapige: János 1,1-15

Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge. Ez kezdetben az Istennél vala. Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága; És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt.

Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János. Ez jött tanúbizonysággul, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa. Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról. Az igazi világosság eljött volt már a világba, amely megvilágosít minden embert. A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt. Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek; Akik nem vérből, sem a testnek akaratóból, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek.

És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal. János bizonyosságot tett ő róla, és kiáltott, mondván: Ez vala, akiről mondám: Aki utánam jő, előttem lett, mert előbb volt nálamnál.

Többféleképpen lehet egy történetet elbeszélni. Lehet elmondani úgy, hogy szépirodalom lesz belőle, ilyenkor nem maga a história fontos, hanem a reflexió, amit az ember hozzáfűz. Ez az esztétika olyan, mint a karácsonyfa. Fenyőfa, gyönyörű szépen felékesítve, fenyő, talán szebb, mint amelyik kint van az erdőn, mégis ez az emberi fantázia szüleménye és nem a talajföldből nő így ki. Lehet aranyfüsttel teleszórni így a karácsonyi történetet is. Lehet gyönyörű szép romantikus színeket venni festői palettáról, szép, de benne nem az a lényeg, amit Isten cselekedett karácsonykor, hanem az, amit az ember csinált karácsonyból.

Lehet azután elbeszélni egy történetet szárazon, egyszerűen úgy, ahogy a krónikusok elmondják, írják le valamikor a történeteket, minden szépítés nélkül, nagyon tárgyilagosan. Ez a leíró történetírás. Azután lehet egy történetet elmondani úgy is, hogy az oknyomozó történetírás lesz. Ez nem csak magára az eseményre irányítja a figyelmet, hanem megkeresi azokat a szálakat, amelyekből kinő a múltból és amelyekkel majd belenyúl a jövőbe. Az ok és okozat szent összefüggésébe állítja be a történetet és így próbálja értelmét adni annak, ami most itt történt.

Azután lehet egy történetet elmondani úgy is, hogy anno azt szokták mondani: szellem történetírás. A szellem történetírás is kiemeli magát az eseményt, de beállítja az egész összefüggésbe, mégpedig nemcsak az ok és okozat, hanem az egész világösszefüggésbe, azokba a szellemi, gazdasági áramlatokba, amelyek elindultak az ismeretlen történeti múltból és hullámanak még akkor is, amikor közülünk senki sem fog már élni. Ez a szellem történetírás bizonyosan a legmélyebb történetírás, de ez talán legkevésbé népszerű. Ezt a történetírást nem lehet egykettőre felfogni, mint valami csillogó játékot, nem lehet elgyönyörködni benne, mint az ódában, szép lírában vagy egy gyönyörű regényben, de hogy ez a legmélyebb, az nyilvánvaló.

Amit most mondtam, az áll a karácsonyi történetre is. Aki veszi magának azt a fáradságot, hogy a négy evangéliumból elolvassa a karácsonyi történetet, - most nem beszélek arról, hogy hogyan írták le a történelem folyamán a karácsony történetét – akkor rögtön rá fog találni a karácsonyi történetnek különböző típusú leírására.

János a felolvasott igében mondja el a karácsony történetét. Felfigyeltél-e arra, hogy egy árva szó sincs benne a betlehemi jászolról, nincsenek benne a betlehemi pásztorok, még a megnyílt égről, az angyalok énekéről is hallgat a szentíró. Hát mi marad akkor a karácsony történetéből, ha ezeket mind kiejtjük a rostán? Akkor látjuk igazán a karácsony lényegét. János szellem történeti módon írja le és mondja el nekünk a karácsony történetét. Tudom nagyon jól – ismétlem – ez a legkevésbé érdekes, de ez a legmélyebb és aki veszi magának azt a fáradságot, hogy ebbe a mélységbe Jánossal együtt alászáll, azelőtt úgy megnő a karácsony jelentősége, hogy azzal semmiféle hiteles történeti okmányokkal, emberi szépítő művészettel felékesített karácsony sem tud felérni.

Nagy összefüggésekben állítja be János a karácsonyi történetet. Kezdi a világteremtés előtt és végzi a világ elmúlása után. Ennél szélesebb távlatban nem lehet beállítani a karácsonyi történetet.

1. Arról beszél mi történt karácsony előtt? Ő nem a népszámlálás elrendelésével sem Augustus császár parancsával kezdi, még csak nem is a prófétákról ír, akiken keresztül Isten megjövendölte Jézus születését. Az oltár előtt olvastuk Mikeástól: „*De te, Efratának Bethleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között; belőled származik nékem, aki uralkodó az Izráelen, akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.*” János sokkal messzebb megy. Ott kezdi, hogy „*Kezdetben vala az Ige.*” Tudjuk, hogy a „*kezdetben*” egy megfoghatatlan időpont, melyet emberi ésszel kiszámítani és kikövetkeztetni nem lehet, ez az időtlen idő az örökkévalóság, mielőtt az óra elkezdett volna járni ebben a világban. Ott kezdi János és beszél nekünk arról, ki volt Jézus Krisztus karácsony előtt? „*Kezdetben vala*”, tehát örökkévaló volt, és lett belőle a halálnak és elmúlásnak gyermeke. Az örökkévalóság és halál, ez a két nagy ellentét az, amelyeknek reflektor fényét a karácsonyi jászolbölcsőre ráirányítja. János apostol azt mondja: így néz erre a karácsonyi gyermekre; Az örökkévaló lett itt a halál martaléka. Egy olyan világból jött, amelyben ezer esztendő annyi, mint egy nap s kénytelen volt leélni egy életet, amelynek 33 esztendeje volt csupán. Rendes emberi életkorban is parányi. Akit 33 éves korában eltemetnek, arra azt is mondják, ifjan halt meg, mielőtt átlépett volna az élet kapuján. És Jézus ezt vállalta, örökkévalóból lett elmúlandó.

János többet is mond: „... és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige.” A karácsonyi tehetetlen kisdéd ott a betlehemi jászolban Isten volt és ember lett. Próbálkoztam, hogy miképpen tudnám magamnak ezt az óriási ellentétet megrajzolni értelmesen, hogy Isten meg az ember. Minden próbálkozásom kudarcba fulladt. Nem tudtam olyan nagyot mondani vagy

gondolni, amihez képest elég nagy lett volna Isten és elég kicsiny lett volna ez ember. Aki ezt az óriási szakadékot nem látja, az nem tudja, kicsoda az Isten és kicsoda az ember.

Igaz ugyan, amikor egy kicsiny fűszál végén kis harmatcsepp van, a felkelő nap minden színpompáját ragyogtatja benne, mint tükörben látni a felkelő napot, vérvörös színében, színpompájában az arany felhőkkel, csak maga a nap egésze nem fér bele s kénytelen belealázkodni nagy tömegével a kicsiny vízcseppbe, csak a képe fér bele, a kicsinyített képmása. De a betlehemi kisded nem képe az Istennek, nem valami miniatűr Isten, hanem maga az Isten. Ő üresítette meg magát és alázta bele magát emberi testbe. Örökkévaló volt és ideigvaló lett. Isten volt és ember lett.

De János még többet is tud mondani. Azt mondja tovább: „*Minden őáltala lett...*” János úgy látja, hogy az Ige teremtette a világot és ő karácsonykor Teremtőből teremtménnyé lett. Megint nem tudom érzékelhetően felfogni mi az az óriási különbség, ami van a Teremtő és a teremtmény között. Azt a képet használom, amit az Írás többször használ, a fazekas képét. Ott ül az iparművész a korong mellett, úr az anyag felett és formálja alkotásait. Ha egyszer felkelne a korong mellől és egy kicsike vázává válnék a polcon a többi között, az nem volna olyan nagy szakadék, mint amilyen szakadék az, hogy a teremtő Isten teremtménnyé, emberré lett karácsonykor.

Még további következménye is van karácsonynak. A világteremtő Jézus Krisztus mindenható volt. A szó szoros értelmében mindenható, Aki ronthatott és teremthetett egyetlen szavával 100 világot és a mindenható Isten lett tehetetlen kisgyermek karácsonykor. Nézd meg a kisgyermeket, lehet-e gyámoltalanabb jószága Istennek, mint a kisgyermek? Minden más, ami születik, születése pillanatában sokkal több életrevalóságot mutat, mint a gyermek. Az ember, a teremtés koronája a leggyengébb, a legtehetetlenebb a legmásokra szorulóbb. A madár talán valahogyan meg tudna élni, ha magára maradna, a kis csirke tudna talán magának valami ennivalót találni, de a magára hagyott kisgyermek menthetetlenül elpusztul, a halál martalékává válik, mert mások segítségével nem élhet meg. A mindenható Jézus Krisztus így lett másokra szoruló, tehetetlen kisgyermek.

Még egy további következménye is van a karácsonynak. Isten az, aki a világot teremtette és azt mondta a világteremtés végén: „... *ímé, igen jó.*” Valaki, Aki oly bölcs volt, hogy ezt a hatalmas nagy mindenséget a maga összekuszáltságával és mégis rendezettségével, törvényszerűségével úgy teremtette meg, hogy minden igen jó lett, az lett most gyermekké, olyan Valaki, akit tanítani kell, aki az ember örök törvénye szerint úgy tanul meg látni, beszélni, gondolkodni, kenyeret keresni és mindent, ami az élethez hozzátartozik. Én nem tudom, te látod-e ezt úgy, mint János látta? Meg vagyok győződve, hogy én nem értem olyan mélyen, mint amilyen mélyen János látta, mikor leírta. De mégis szeretnék elmondani valamit azzal a Keresztelő Jánossal, aki egyetlen történeti alak, tényező ebben az Igében, tanúbizonyságul, hogy ez az Isten lett karácsonykor emberré. Az Ige lett testté, „*Isten vala az Ige*” és megalázta magát az Isten, belealázta magát egy tehetetlen, síró, másokra szoruló kicsiny gyermeknek testébe. Csak így látja meg az ember karácsony igazi nagyságát, e nélkül a látás nélkül csupán romantika, szép legenda és drága mese az egész karácsony.

2. János azonban nemcsak arról beszél, hogy mi volt karácsony előtt, szól arról is, mi történt karácsony után. „*Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága. És a világosság a sötétségben fénylik, de sötétség nem fogadta be azt. Vala egy Istentől küldött ember kinek neve János. És jött tanúbizonyságul, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa. Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról. Az igazi világosság eljött már a világba, amely megvilágosít minden*

embert. A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. Az övéi közé jött és az övéi nem fogadták be őt...”

Az is nagy dolog lett volna, hogy az így megalázkodó, a magát emberré megüresítő Istent diadalkapuvál és hallelujával várta volna az ember. De az övéi közé jött és az övéi számára idegen volt. Nem fogadták be őt, nem hittek neki. És ez nemcsak egyszer történt, karácsonykor. A betlehemi történet csak szomorú jelkép. Szomorú jelképe annak, ami Jézus egész életében valósággá válik. A valóság azt volt, hogy Betlehembben mindenki számára volt hely, csak Jézus Krisztus számára nem volt. A legutolsó vándor is megtalálta övéit, a maga rokonait, hiszen akkor Betlehembben mindenki atyafi volt. A parancs szerint Dávid házának kellett gyülekezni Dávid városában. Mindenki megtalálta atyafiságát, atyafiság nélkül csak a földre szállt Isten zarándokolt fáradtan, megterhelten édesanyja szíve alatt, kivert kutyaként a betlehemi éjszakában. Az, aki ezt nem látja, azt a rettentő sötétséget, mely Betlehem városát körülveszi és amely az embervilágon uralkodik, az nem látja mit csinált karácsonykor az Isten és mit csinált karácsonnyal az ember.

Mindez azonban csak kezdet volt. A többi is így ment tovább a földre szállt Istennel. Sorsa bujdosás, hitetlenség, kételkedés, kigúnyoló csúfolódás volt. A rókáknak barlangjuk volt, az égi madaraknak fészük, csak az ember Fiának fejét nem volt hová lehajtania. Országából kiüldözik, mikor Heródes halála után visszajön, ellenség kíséri úgy, mint embert kíséri árnyéka. Szavát félre magyarázzák, értelméből kicsavarják, hurkot, tört fonnak belőle, hogy elejtsék, eltegyék láb alól. Nem tudom elmondani nektek micsoda rettentő ez a visszautasítás, a sötétség, a kemény szívűség, mellyel az ember a földre szállt Istent fogadta. Nagypénteken már csak a pecsétet ütötte rá, mikor megölte a földre szállt Istent.

Oh testvérem, Jézus sokszor gondolhatott arra, hogy vajon érdemes volt e neki földre szállni, érdemes volt-e azt a nagy áldozatot meghozni? Én lehajtom fejemet és nem tudok néki, de nektek sem mást mondani, csak azt, hogy szégyenlem magamat, hogy sokszor és rólam is azt kellett gondolnia: ezért az emberért nem volt érdemes megüresíteni magamat és földre szállni. Ezért az emberért nem volt érdemes felmagasztaltatnom a bitófára, nem volt érdemes egy csepp véretem sem hullatni.

Szeretném, ha karácsony másodnapján valamit ebből megéreznél. Ez az egyetemes bűn, mellyel az ember szembefordul a földre szállt Istennel, nem akar hinni benne, nem akarja befogadni, ez az én bűnöm és a te bűnöd, ez a karácsony örök sötét fellege, a karácsony rettentő rothadása, amelyet nem lehet eltusolni sem karácsonyfával, sem éjféli misével, sem ajándékkal, vagy aranyfüsttel, semmivel ezen a világon, mert erre nincsen semmi mentség. Ő az övé közé jött és az övé nem fogadták be őt.

Még pár verse van az igének, melyben arról beszél János, mi történik karácsony után. Oh, áldassék az Isten, hogy vannak kivételek, hogy az egyetemes emberi visszautasítás, amelyben Isten földre szállt kegyelme részesült, az nincs kivétel nélkül. Ahogyan vannak karácsonyban Betlehembben pásztorok, napkeleti bölcsek és a névtelen ember, aki a barlang istállóját átengedte Józsefnek és Máriának, úgy vannak most is olyanok, akik befogadják a földre szállt Istent. Nem sokan, kevesen vannak, de Isten népe mindig kicsiny nyáj. Az ember szíve összeszorul arra a gondolatra, hogy a széles úton a kárhozatba sokan mennek, a keskeny úton pedig kevesen járnak. De vannak kivételek és ezeknek a kivételeknek karácsony után is van karácsonyuk. Ezek a kivételek, akik hisznek Ő benne. Tudod mit kapnak ezek? Hatalmat. Hatalmat ad nekik Isten. Testvérem, tudod-e, hogy erre van nekünk szükségünk? Mi nagyon jól tudjuk, hogy mit kellene nekünk cselekednünk, csak erők nincsen hozzá. Jól tudjuk, hogy milyen csalfa, hogyan csábít ez a világ, csak nem tudunk ellenállni neki. Világosan látjuk,

hogy az ördög milyen ravaszul fon körénk hurkot, vet töröket, hogyan akar Istentől eltávolítani, botrányos életbe belesodorni, látjuk azt, csak erőnk nincsen hozzá, hogy ellenálljunk neki. Tudjuk jól, hogy szeretni kellene mindenkit, az ellenségünket is, csak erőnk nincsen hozzá, hogy indulatunkon, szenvedélyünkön tudjunk uralkodni. És nézd erőtlén testvérem, ki szenvedsz ökölbe szorult kézzel, aki próbálsz újra és újra nagyokat akarni, könnyekkel öntözöd terveid romjait, nézd, hatalmat ad azoknak, akiknek van bátorságuk az Istennel szembeálló tömegből kiválni, az elutasító magatartással szembehelyezkedni, és Jánossal együtt azt mondani: én hiszem, hogy a földre szállt Isten Jézus Krisztus.

Hatalmat ad nekünk és azt ígéri, Isten Fiává leszünk. Isten fiai vagyunk mi így is úgy is, mégsem vagyunk Isten fiai. A tékozló fiú fia volt atyjának, de mikor elment a bűn útján, mégis azt mondta rá atyja, elveszett és meghalt. Az idősebb testvér is fia volt atyjának, mégis olyan messze volt tőle, mint napkelet napnyugattól. Nyilvánvaló dolog, mikor ez az Ige ezt mondja, akkor nem egy jogviszonyt, szülői vagy gyermeki, hanem lelki viszonyt akar megállapítani. Azt akarja vele mondani, hogy úgy leszünk fiává Istennek, mint ahogy fiává lett az atyának a tékozló fiú, mikor újra hazatért, mert akkor lett igazán gyermeke, mikor megtért bűnös útjáról, attól a pillanattól mennyország volt számára az atyai hajlék, boldog volt, ha szolgálhatott atyjának, szíve mélységéből meg volt győződve arról, hogy ezen a világon nincs jobb és nincs szebb élet, mint engedelmeskedni az édes atyának.

Oh nem látod, micsoda bukdácsoló fiai vagyunk az Atyának? Egyszer tékozló fiak vagyunk, máskor fiai vagyunk. Hányszor indulunk útra s megint újra visszatérünk. Hányszor szökünk el tőle. Olyan szomorú, hogy a tékozló fiú története nem egyszer történik meg életünkben. A példázatban csak egyszer történt meg, de nálunk újra meg újra megismétlődik az elképzelhetetlen, a lehetetlen válik lehetővé életünkben, hogy a kegyelmet kapott, kinek bűne megbocsáttatott, kit irgalommal magához fogadott az Atya, helyreállító kegyelmével asztalához, saját jobbára ültetett, az szembefordul atyjával, elmenjen újra tőle és ismét visszatérjen hozzá.

Nézd testvérem, akinek igazán van karácsonya, az így látja mit történt karácsony előtt és karácsonykor, hogy egy kicsiny gyermek felmagasztosult földre szállt Istenné, - annak életében valóra válik ez az ígélet: „*Valakik pedig befogadják őt, hatalmad ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek.*” – hogy legyenek Isten fiai és lakozzanak az Istennel. Aki ezt meglátta karácsonykor, az nem hagyja Istent a templomban, hanem együtt megy vele haza és lakozni fog vele templomban és otthon egyaránt.

Oh, testvéreim, az én szívem ujjong, mikor János evangéliumából elolvasom a karácsonyi történetet és úgy szeretnék valamit ebből a hatalmas ujjongásból, ugyanakkor a belső megszegyenülésből nektek átadni, hogy boruljunk le együtt a bölcső előtt, magasztaljuk Istent, aki földre szállt, aki megalázta magát énért és érted. És szégyeljük magunkat minden ember helyett azért, hogy Istennek ezt a nagy alászállását, megüresítését mi ellenkezéssel fogadjuk, s mikor ő lemond gazdagságról azért, hogy szegénysége által meggazdagodjunk, akkor ráütünk arra a kézre, mely drága ajándékkal önmagát kínálja nekünk. Azután csillogjon fel tekintetünk, hogy karácsony után nemcsak az lehet, hogy a karácsonyfáról lehullnak a tűlevelek, elfogynak a szaloncukrok, lommá, szemétté válik a karácsonyfa, lekopik aranyfüstje, elszáll felőle minden illúzió, s jönnek újra a szürke hétköznapiak, hanem jöhet utána az istenfiúvá létel és lakozás az Istennel.

Oh, vajon ez a mi karácsonyi ünnepünk, ez a mai mostani istentiszteletünk milyen adalékot szolgáltat János apostolnak karácsonyi szellemi történeti írásához?

Ámen.

Ima:

Örökkévaló Isten, szerető mennyei Atyánk! Dadogva tudunk csak imádni Téged, mert nincs szó, amely elég lenne ahhoz, hogy Téged magasztaljunk azért, amit velünk karácsonykor cselekedtél. Hiába szedjük össze a legszebb szavait a világnak, a legszebb mondatait is, szürke, semmi hétköznapi prózává lenne ahhoz képest, amit Te érettünk cselekedtél. Köszönjük Neked Istenünk, hogy alászálltál erre a földre, Istenből emberré, örökkévalóból mulandó, gazdagból szegényé, szentből bűnössé lettél én érettem és én helyettem. Bocsásd meg nekünk, hogy mi ezt olyan sokszor semmibe vettük, magától értetődőnek tekintettük vagy észre sem vettük. Bocsásd meg, hogy jöttél és nem fogadtunk be Téged, hitet kerestél és vártál és nem hittünk Benned, hatalmat kínáltál az élethez és mi a magunk erejében, magunk jószágában bízunk. Hazahívtál atyai gyermeknek az atyai házba, mi pedig elmentünk az atyai hajlékból azt gondolván, csak az az igazi élet, melyet Tőled távol töltünk.

Könyörgünk, bocsásd meg nekünk és adj igazi karácsonyt, áldd meg mindazokat, akiktől elvette az élet azt, amit karácsonykor csak az ember adott az ünnepen, akik szívét fájdalom tölti el. Könyörgünk Neked a szétszakított magyar családokért, itthon maradottakért, távollévőkért, hadd lássák meg együtt, hogy a legnagyobb karácsonyi ajándék nem az, akit én szeretek, hanem az, aki engem szeret, az én Uram és én Istenem.

Könyörgünk azokért, akik nélkülözések között kénytelenek tölteni ezeket az ünnepeket. Akiknek asztaláról megfogyatkozott a kenyér, akiknek szobájában nincsen meleg, rommá lett otthonuk. Te tudod milyen sokan vannak, akiknek könnyfátyolos a szeme, pedig csak az múlt el tőlük, amit ember teremtett. Könyörgünk légy irgalmas Anyaszentegyházunkhoz, tudja igazán hirdetni az örök karácsonyi evangéliumot, tudja szemét megnyitni annak meglátására, amit János megmutatott. Áldd meg gyülekezetünket, áldd meg szegény hazánkat, hogy legyen békesség ezen a földön és békesség az emberek között is. Hallgasd meg Urunk könyörgésünket és légy irgalmas hozzánk karácsonykor kijelentett szent kegyelmed szerint.

Ámen.

Úrvacsora:

Az ősegyházban karácsony második ünnepének külön tartalma volt. Nemcsak függeléke volt a karácsonyi történetnek, hanem István napja, az első vértanúnak ünnepe az ősegyházban. Mikor mi erre az első vértanúra gondolunk, az Isten iránt való szeretetnek olyan mértéke alá állunk, amely kell, hogy megalázzon minket, mert István hűséges volt mindhalálig, mi pedig bizony vérig nem állunk ellen. Milyen messze van minden hűségünk, Isten iránt való szeretetünk ettől a szenvedő hűségtől, életfeláldozástól, amellyel István egy ellenséges világgal szemben égre emelt tekintettel mert bizonyosságot tenni arról, hogy karácsonykor született Jézus Krisztus, aki az ég s föld bírása s az Atyának jobbán ül. Ez alá a mérték alá alázkodjunk, mert aki hív volt hozzánk mindhalálig, meghalt értünk, annak joga van elvárni övéitől azt, hogy vértanúhalálig hűségesek legyünk hozzá.

Ima:

Én nyomorult, bűnös ember vallom Neked, szent és igaz Isten, hogy nem szerettelek Téged mindenek felett, sem pedig felebarátomat, mint magamat. Szavammal, gondolatommal, cselekedetemmel sokszor, sokféleképpen vétkeztem. Tudom, ezzel kárhozatot érdemeltem. Isten légy irgalmas. Bűnbocsánatot ígértél kegyelemből, ebben bizakodom én is, kérlek adj nekem bűnbocsánatot szent neved dicsőségéért.

Ámen.

Úrvacsora utáni ima:

Áldjad én lelkem az Urat és egész bensőm az Ő szent nevét. Áldjad én lelkem az Urat és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről. Áldjátok az Urat minden ő teremtményei, az ő uralkodásának minden helyén! Áldjad én lelkem az Urat! Oh kérlek téged Uram, Jézus Krisztusom, minden kívánságom, vágyam benne van ebben az egyetlen mondatban: Születésed ünnepe legyen az én újjászületésem ünnepe a te ingyen való kegyelmedből nagy neved dicsőségére.

Ámen.